

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (SOU 2024:50)

(dnr Fi2024/01521)

Hällefors kommun instämmer i förslaget att förändra det kommunal-ekonomiska utjämningsystemet och att det inrättas från och med år 2026. Kommunen ser positivt på att det förslagna utjämningsystemet ses som legitimt oavsett vilka förutsättningar en kommun har och att det därmed finns goda förutsättningar för att det är ett regelverk som kan komma att fungera över lång tid, vilket är önskvärt.

Nedan redovisas ett antal punkter där kommunen önskar förtydliga särskilt.

Kap 4, riktade statsbidrag

Kommunen är positiv till ambitionen att minska ner antalet och andelen riktade statsbidrag till förmån för generella. Som många tidigare påpekat, riskerar riktade bidrag att leda till ökad tjänstepersonsstyrning, såväl medveten som omedveten, men också att kommuner fokuserar på sökbarhet snarare än vad som är angeläget. Sökförfarandet innebär också en administrativ hantering och en orättvisa såtillvida att vissa kommuner är bättre än andra på att formulera ansökningar.

Kommunen hade önskat att kommittén tagit ett större grepp över de riktade bidragen och att fler än de 17 föreslagna kunde omvandlas till generella bidrag. För många mindre kommuner innebär förslaget att cirka 2/3 av de riktade bidragen fortfarande kommer att kvarstå.

Kap 5, inkomstutjämnings

Kommunen ställer sig positiv till förslaget till inkomstutjämnings. Bedömningen är att det har förutsättningar att uppfattas som rättvist över tid, oavsett hur kommunernas framtida utveckling ser ut. Kommunen delar kommitténs uppfattning att förslaget inte riskerar att verka tillväxthämmande. Kommunen anser att det är önskvärt att fastighetsavgifterna på sikt utreds, där kommunen är mest angelägen om att den fordran som kommunen har idag på staten utbetalas till kommunen.

Kap 6, kostnadsutjämningsen

Kommitténs förslag är i stora delar komplext och svårt att överblicka, inte minst tänkt över tid. Även i denna del bedömer kommunen att förslaget är balanserat och att det har goda förutsättningar att vara hållbart över tid, oavsett hur kommunsverige utvecklas. Kommunen delar uppfattningen att en kommundelation för kommuner med långvarig befolkningsminskning är positivt med tanke på att många kommuner krymper befolkningsmässigt.

Kommunen ser positivt på att förslaget innehåller en merkostnadskomponent för socioekonomi i grundskola och förskoleklass. Kommunen anser att förslaget om avskaffande av merkostnadskomponenten för språk i äldreomsorgen bör avvisas. Förslaget riskerar att slå mot de kommuner, ofta i glesbygd, som haft ett stort flyktingmottagande och över tid kommer att ta emot många personer med annat modersmål i sin äldreomsorg. Detta kommer utan tvivel att öka kostnaderna för en god och rättvis omsorg, och förslaget riskerar att slå mycket orättvist över landet.

Förslaget till förändringar i kostnadsutjämningsen i sin helhet, motiverar ett borttagande av strukturbidraget.

Kap 9, LSS-utjämningsen

Kommunen instämmer i att personalkostnader inte nödvändigtvis speglar det faktiska bemanningsbehovet. Kommunen instämmer också i att det finns behov av en utjämningsen gällande SoL-insatser då nuvarande system innebär risk för att insatser lutas mot LSS även om det inte är det för individen bästa.

Kap 11, införandebidrag

Kommunens uppfattning är att införandebidragen i förslaget är rimliga även om de kan ses som en begränsning av de tänkta effekterna. För att förändringarna ska upplevas som legitima, är det viktigt att alla kommuner, oavsett förutsättningar, får rimliga förutsättningar att anpassa sig till förändringar som i vissa fall blir betydande.

I detta ärende har Kommunstyrelsen beslutat. Jessica Jansson, ekonomichef, har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Veronica Svensson, kommunchef, deltagit.

Hällefors kommun